

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi raz na miesiąc.

Redaguje Biuro Związku.	Redakcyja i Administracyja Lwów, ulica Stryjska 1. 4.
Prenumerata roszna z przesyłką pocztową 5 kor.	Ogłoszenia 70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Galicyjska Kasa oszczędności. — Rocznica krachu wiedeńskiego w r. 1873. — Notatki: Raskrypt w sprawie strat kursowych. — Przystąpienie do Związku. — Peryodyczne wypłaty w czekowym obrocie. — Wykaz wkładek za miesiąc marzec 1913. — Inaeraty.

Galicyjska Kasa oszczędności.

Dnia 17. maja rb. odbyło się Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności, któremu przedłożone zostało następujące sprawozdanie Dyrekcyi:

Rok 1912, który zamykamy, był stanowczo najcięższym w czasie całego istnienia Kasy.

Po pomyślnej konjunkturze roku poprzedniego zapowiadał się rok 1912 również dobrze. — Nagle w połowie lutego powstał niepokój, spowodowany rzekomo za silnem zapotrzebowaniem w przemyśle, a w konsekwencyi zapowiedzią koniecznej redukcji kredytów.

Niewątpliwie ostatnie lata rozwoju ekonomicznego doprowadziły do przecenienia sił, — gdy tedy zwrócono uwagę na ten stan, powstała depresya we wszystkich kierunkach życia ekonomicznego tak naszego kraju jakoteż i całej monarchii.

Cechują ten rok: niebывały brak gotówki i — co za tem idzie — niepamiętna oddawna zniżka kursu stale oprocentowanych papierów wartościowych.

Brak a tem samem podrożenie gotówki utrudniało rozpoczęte prace u nas głównie w przemyśle budowlanym, a w następstwie w rzemiosłach i transakcyach kupna i sprzedaży. — Gdy do tego ogólnego przesilenia z początkiem jesieni przyłączyła się niepewność spowodowana wojną, to starczyło, ażeby wywołać popłoch i gwałtowne wycofywanie wkładek. — Do tak groźnej sytuacji przybyła nadto klęska jesienna w rolnictwie, która pozbawiła kraj części zbiorów i uniemożliwiła częściowo roboty jesienne.

W chwili najcięższego przesilenia przybywa jeszcze moment ze względów lokalnych dla galicyjskiej Kasy oszczędności przecież nie całkiem obojętny. W dniu 26. października 1912 powołaną zostaje do życia miejska Kasa oszczędności.

Wkładki książeczkowe z sumy K 112,749.077-91 w dniu 12. lutego 1912, a ze skapitalizowanymi z końcem czerwca i grudnia 1912 odsetkami K 3,958.592-56

z łącznej sumy „ 116,707.670-47
spadają w dniu 31. grudnia 1912 na „ 97,554.908-22

o sumę	„	19,152.762-25
W tym samym czasie wkładki na rachunek bieżący ze stanu w dniu 12 lutego 1912	K	5,552.563-54
a z doliczonymi za rok 1912 odsetkami	„	158.448-26
a więc z łącznej sumy	„	5,711.011-80
spadają w dniu 31. grudnia 1912 na	„	1,284.019-79
t. j. obniżają się o kwotę	„	4,426.992-01

razem więc ubytek wynosi . K 23,579.754-26
Jest to ubytek w ciągu roku administracyjnego największy przez cały niemal 70. letni okres istnienia galicyjskiej Kasy oszczędności. Nie bez znaczenia jest, że nastąpił on bezpośrednio po roku administracyjnym (1911), w którym przeciwnie największym w ciągu całego istnienia Kasy był przyrost wkładek (okrażyło 14 milionów).

Przetrawiliśmy tę — miejmy nadzieję — najcięższą próbę. Przetrawiliśmy ją, nie realizując naszych lokacyi przez wzgląd nietylko na dobro dłużników, ale i przez wzgląd na dobro instytucyi, nie chcąc powiększać zaniepokojenia i spadku wartości.

Wprowadzić więc musieliśmy do obrotu kapitał obcy z reeskontu naszych weksli i lombardu efektów, który dosięgnął z 31. grudnia 1912 prawie jednej piątej części całego funduszu obrotowego. Kosztuje nas ten kapitał przeciętnie 68 od sta, a przeciętna bierna stopa procentowa całego funduszu obrotowego wynosi skutkiem tego już dziś 4-56%. To też nie mogliśmy się zdecydować na podniesienie wkładowej stopy procentowej zwłaszcza, że nie sprostaliśmy na tym punkcie przecież trwale konkurencyi innych instytucyi finansowych, a obejśćby się w żadnym razie nie mogli bez równoczesnego podniesienia stopy procentowej od pożyczek hipotecznych, w skutkach swych dotkliwego w tych ciężkich czasach z pewnością i dla samych wkładających.

W tych warunkach nie mógł pozostać normalnym, tj. obowiązującym instrukcyom odpowiednim

stosunek naszych lokacji do kapitału wkładowego. Lokacja nieruchoma (hipoteczna i komunalna) przedstawia z końcem r. 1912 w stosunku do kapitału wkładowego 73,28%, zamiast przepisanych 60%. Stało się to mimo, iż od czasu cofania się wkładek nie wydaliśmy innych promes hipotecznych jak przeznaczonych na spłatę pożyczek budowlanych.

Różnica wywołana spadkiem kursu efektów własnych wynosiła w dniu 31. grudnia 1912, K. 1,025.557·10. Strata to czysto rachunkowa, bo przy nieuszczerplonym dochodzie pozostają efekta nadal w naszym portfelu, a w przeważnej części są drogą losowania umarżalne w pełnej nominalnej wysokości. Pokryliśmy ją efektywnie nadwyżką obrotową i odpowiednią częścią odłożonej w latach poprzednich z rezerwy specjalnej dla dubiosów.

Z ciężkiej próby wyszliśmy więc obronną ręką.

Uzyskana nadwyżka obrotowa wynosi K 862.058·14

Do niej należy doliczyć oprocentowanie od K 8,644.384·98

umieszczonych nieproduktywnie w „Interesach w likwidacji i od umieszczonych w zajętych na na cele instytucji budynku własnym, a więc opłacone z dochodów reszty kapitału wkładowego 4% od sumy K 10,627.052·61

K 424.082·10

tak że reszta kapitału wkładowego K 86,927.055·60 dała po opędzeniu wszystkich kosztów administracyjnych czystą nadwyżkę K 1,286.140·20

W ciągu ostatnich lat 7, (1906—1912) z nadwyżek obrotowych umorzyliśmy z konta „Interesów w likwidacji“ K 2,804.978·37

i różnicę na kursie efektów własnych K 1,790.967·57

razem więc K 4,595.945·94

wprowadziliśmy do obrotu świeżego, produktywnego kapitału.

Na dalszy tok interesów nie pozostanie oczywiście bez ujemnego wpływu tak znaczne a nagle zmniejszenie kapitału wkładowego.

Przechodząc do szczegółów zaznaczamy:

Galiczyjska Kasa oszczędności opłacała w roku 1912 od wkładek na książeczki 4% od sta oraz podatek rentowy.

W roku 1912 załatwiono ogółem 288.627 stron przy wkładkach i zwrotach, więcej stron o 1.370, jak w roku 1911.

Ogólny obrót rachunków wynosił koron 746,492.580 89.

Bank austro-węgierski pobierał w roku 1912 do 25. października 5%, od 26. października do 15. listopada 5½%, a od tego dnia pobiera 6% od reeskontu weksli.

Stan pożyczek hipotecznych, komunalnych i reszt cen kupna za odsprzedane nieruchomości wynosi z końcem roku 1912 K 69,244.565·42

a z końcem roku 1911 wynosił K 65,906.533·13

podniósł się więc o K 3,338.032·29

podczas kiedy w ciągu roku 1911 przyrost w tej lokacji wynosił K 10,603.903·37.

Wobec notorycznego znacznego zapotrzebowania kredytu hipotecznego różnica ta świadczy, że licząc się z ubytkiem wkładek, postępowaliśmy w dziale tej lokacji z jak największą rezerwą. Przyrost położyć należy na karb promes wydanych jeszcze w czasie, kiedy zwrotu konjunktury na targu pieniężnym nie można było przewidzieć i na karb konwersji kredytów budowlanych, której bez ruiny dla dłużników a skutkiem tego i bez szkody z pewnością dla Kasy samej nie można było odmówić.

Zaległe odsetki od tych lokacji wzrosły w porównaniu z rokiem 1911 o K 82.393·98 na K 732.412·45. Stosunek zaległego kapitału w r. 1912 podniósł się z 0·40% w r. 1911. na 0·49%.

Z trzema i więcej ratami zalegało z końcem 1912 roku 14. pożyczek na dobra a 86. na realności, razem 100. z ogólnej liczby 2421. Znaczna część z tych zaległości wpłynęła już w ciągu pierwszych miesięcy 1913 roku.

Z końcem r. 1911 pozostało w egzekucji hipotek 30. w ciągu roku 1912 przybyło 106, a ubyło przeważnie skutkiem dobrowolnego zaspokojenia 72. a więc pozostało z końcem r. 1912. w egzekucji hipotek 64, a to dobra 3. realności 61. Wzrost spraw egzekucyjnych przypisać należy usprawiedliwioną w dzisiejszych stosunkach targu nieruchomości większą surowością w ściąganiu zaległości.

W ciągu roku 1912. nie nabyła Kasa żadnej z wystawionych na licytację nieruchomości.

Pozycya „Interesów w likwidacji“ spadła z K 8,700.000·—

w ciągu roku 1912 na K 8,644.384·98

o K 55.615·02

z czego tylko K 3.000 przypada na dalszą stopniową likwidację, a reszta na czystą obrotową nadwyżkę.

Gdyby nie straty na kursie efektów własnych, wynosiłaby dziś ta pozycya już tylko K 6,853.417·41.

Rachunek strat i zysków za

rok 1912 za odliczeniem od sumy K 6,700.462 80

kwoty podjętej z rezerwy specjalnej dla dubiosów K 183.059·70

wykazuje dochody w kwocie łącznej K 6,517.403·10

zaś wydatki następujące:

procenta i prowizye K 5,083.147·82

płace i koszty ogólne K 473.336 99

podatki K 91.058·33

koszta utrzymania gmachu K 7.801 82

K 5,655·344·96

okazuje się więc podana już wyżej nadwyżka z obrotu K 862.058·14

z której użyliśmy na pokrycie:

spadku kursu efektów K 1,025.557·10

straty na wekslach K 11.249·54

straty na zaliczkach na płace urzędników K 620·—

amortyzacya dokupu nieruchomości K 4.244·41

10% odpis no-

wej instalacji			
elektrycznej . . .	K	3.446.79	K 1,045.117.84
		niedobór . . .	K 183.059.70

pokryto z rezerwy na bubiosa.

Porównawcza tabela głównych lokacyi, zestawiona na zasadzie regulaminu, który postanawia, by kwoty użyte na poszczególne lokacje obliczać w stosunku do kapitału wkładkowego zmniejszonego o wartość gmachu, wykazuje z końcem roku 1912 następujące cyfry procentowe:

I. pożyczki hipoteczne i komunalne, i ich procenta zaległe	73.28 ⁰ / ₁₀₀
II. weksle, pożyczki Towarzystw zarobkowych i gospodarczych spółek oszczędności i pożyczek	25.40 ⁰ / ₁₀₀
III. zaliczki na zastaw papierów wartościowych, lokacje w bankach i kasach oszczędności	1.89 ⁰ / ₁₀₀
IV. papiery wartościowe łącznie z wartością kuponów bieżących	15.13 ⁰ / ₁₀₀
V. kasa i zaliczki różnych osób	1.24 ⁰ / ₁₀₀
VI. interesa w likwidacyi	9.04 ⁰ / ₁₀₀

Szanownemu gronu cenzorów składamy za ich skuteczną pracę i łaskawy udział w ocenie eskontowanych weksli podziękowanie.

Bilans gal. Kasy oszczędności przedstawia się następująco:

A) stan czynny:

	Koron
Kasa	391.962.98
Gmach własny	1,982.667.64
Pożyczki hipoteczne na dobra	15,186.548.81
Pożyczki hipoteczne na realności miejskie	49,889.183.18
Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie	321.278.32
Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	1,291.856.73
Pożyczki komunalne	2,555.698.38
Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych	128.900.—
Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek	125.725.—
Zaliczki na zastaw terminowy efektów	318.894.—
Rachunki bieżące pokryte efektami	47.692.—
w porfelu 11,055.042.21	
w reeskoncie 12,394.766.56	23,449.808.77
Efekta funduszu obrotowego	14,465.143.84
Lokacje w bankach	174.453.51
Wkłádki w austriackich kasach oszczędności	1,209.000.—
Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1912	734.765.40
Realność nabyta	22.242.21
Weksle w procesie	555.820.63
Interesa w likwidacyi	8,644.384.98
Różni dłużnicy	854.138.03
Ruchomości	2.000.—
Rachunki przechodnie	63.447.—
	122,415.611.41

B) stan bierny:

	Koron
Wkłádki oszczędności	97,554.908.22
Wkłádki na rachunek bieżący	1.284.019.79
Giro-obligo z weksli reeskontowanych	12,394.766.56
Lombard efektów własnych w banku austriacko węgierskim	9,210.700.—
Długi w bankach	550.830.—
Rezerwa specjalna:	
na pokrycie dubiosów	13.369.74
Różni wierzyciele	744.529.51
Rachunki przechodnie	100.604.54

Z przeniesienia	K 121,853.728.36
Procenta pobrane na rok 1913.	561.883.05
	122,415.611.41

Rocznica krachu wiedeńskiego.

w roku 1873.

Dnie 8 i 9 maja roku 1873 smutną pozostawiły po sobie pamięć w gospodarczym rozwoju nie tylko Austrii ale i innych krajów europejskich. — Przemieszenie a raczej krach handlowy z roku 1873 w skutkach swoich była straszniejszą, niż wszystkie jej poprzedniczki a z ran, jakie one społeczeństwu zadały, musiały się one jeszcze długie lata leczyć. Katastrofa wybuchła zrazu tylko na giełdzie — rychło atoli przeniosła się na handel, przemysł a wreszcie i rolnictwo; z Wiednia rozszerzyła się na całą Austrię, Węgry — następnie na Niemcy Włochy i Szwajcaryę; ze zdwojoną siłą wybuchła następnie w Ameryce i w wir swój katastrofalny wciągnęła targi pieniężne Anglii, Rosyi, Skandynawii, — najmniej tylko dała się odczuć we Francyi, która przynębiona ostatnią klęską wojenną — i obowiązkiem spłaty kolosalnej kontrybucyi wojennej — najmniej miała i czasu i ochoty do szalonych spekulacyj, które krach w r 1873 poprzedziły.

Sprawą tą może nawet wcalebyśmy się nie zajmowali, gdyby nie pewne podobieństwo dzisiejszych momentów z momentami poprzedzającymi zazwyczaj gwałtowne przesilenia finansowe.

Momenty te są:

1. Wielka przedsiębiorczość i niezwykła śmiałość w spekulacyach.

2. Objawiająca się ogólnie chęć rychłego wzbogacenia się — z równoczesnem lekceważeniem wolnego choć pewnego zysku.

3. Niezmierna łatwowierność publiczności, która zakupuje papiery przedsiębiorstw, mających już na czole markę oszustwa, i które po pobieżnym zbadaniu nie wytrzymują krytyki.

4. Szybki wzrost i rozszerzenie się zbytku.

5. Wzmagająca się chęćka do gry giełdowej.

6. Nadzwyczaj szybkie i znaczne podwyższenie cen artykułów żywności, artykułów zbytkownych, produktów surowych, podczas gdy ceny fabrykatów już gotowych albo się wcale nie podnoszą albo nawet spadają.

7. Nadzwyczaj szybki i znaczny wzrost cen nieruchomości i domów w miastach, jak niemniej cen mieszkań i cen dzierżawy.

8. Wzrost cen maszyn pomocniczych.

9. Nadzwyczaj silny popyt za robotnikiem wzrost cen robocizny, — popierany nierządkiem przez strejki i zmywy robotników do zaprzestania pracy celem wymuszenia wygórowanych płac robocizny.

10. Szybki i znaczny wzrost stopy procentowej skutkiem zwiększonych wymagań.

11. Trwałe i żadnymi czy to politycznymi czy innymi względami nie spowodowany spadek kursu papierów lokacyjnych.

To są mniej więcej jaskółki, zwiastujące zbliżanie się przesilenia finansowego i wszystkie te momenty poprzedziły także krach w roku 1873, przyłączyły się zaś jeszcze finansowe wypadki o znaczeniu historycznem jak np. gwałtowny rozwój produkcji i handlu skutkiem odkrycia w r. 1851 kopalń złota w Kalifornii i Australii, co nadmiernie podnieciło spekulacyę i spowodowało katastrofę w rok 1857. Rany katastrofą tą zadane zaczęły

się zabliznić, państwa europejskie wstąpiły na drogę reform handlowych, zainicjowaną przez Ryszarda Cobden'a w Anglii, która ogromnie przyczyniła się do rozwoju handlu międzynarodowego, rozwoju sieci kolei żelaznych, telegraficznych. do ułatwienia komunikacji pocztowej. Wystawy światowe dawały podniecie producentom i zdawało się, że społeczeństwa europejskie wstąpiły w stadyum stałego i ciągłego rozwoju ekonomiczno gospodarczego.

Po wojnie francusko - niemieckiej, która pochłonęła masę ludzi, do której zużytkowano bardzo wiele materiału na ubrania, na okręty, na przyrządy wojenne, maszyny, lokomotywy, wagony — przyszyły widoki na długoletni pokój, nie dziw więc, że rozbudził się duch spekulacyjny, zwłaszcza w Niemczech, które otrzymały miliardową kontrybucję.

Wszystkie niemieckie państewka podreperowały wówczas swoje finanse — pieniędzy było dużo przeto też kapitaliści spodziewając się korzystnej lokacji rzucili się do przedsięwzięcia kolejowych w Stanach Zjednoczonych a jeszcze więcej w Austrii, gdzie w latach 1871—1873 ulokowali przeszło miliard franków. Równoległe z tym rozwojem sieci kolejowych przy pomocy obcego kapitału zaznacza się silnie rozwój innych gałęzi przemysłu, jakoto kopalń węglowych, hut żelaznych i stalowych, fabryk cukru itd. z równoczesnym powstawaniem nowych banków, ponad rzeczywistą potrzebę, czego chyba najlepszym dowodem, że w latach 1867—1873 w samej Austrii udzielono 1005 koncesyj na towarzystwa akcyjne z kapitałem nominalnym 4,000,560 000 złr. w. a. Zaczęły się na wielką skalę grynderstwa, tak, że w pierwszych czterech miesiącach przed krachem powstało 15 nowych banków z wpłaconym kapitałem akcyjnym 72 milionów złr.

Jako pierwsze jaskółki zwiastujące zbliżanie się przesilenia uważać należy upadłości, których w roku 1872 w Austro-Węgrzech statystyka wykazuje 1250 z czego przypada na handel i przemysł 990 reszta na osoby prywatne i rękodzieła.

Pomiędzy tymi grynderskimi bankami, które powstawały pod najrozmaitszymi nazwami, jak: banki komisyjne, banki centralne, banki ratalne, banki rentowe, związki banków, związki banków krajowych, banki kredytowe, banki efektów, itp, itp. na pierwszy plan wysuwają się banki budowlane.

Banki te zakupywały grunta ponad swą siłę finansową, w nadziei rychłej odsprzedaży gruntów ze znacznym zyskiem. Nie brak było między tymi bankami i takich, które jak się potem pokazało nie posiadały wcale żadnych funduszy na zapłacenie płatnych reszt ceny kupna i nie mogły uzyskać na ten cel kredytu.

Rozwikłanie zaś interesu przez sprzedaż gruntów o tyle było niemożliwe, że grunta przepłacano kolosalnie, niejednokrotnie nawet płacono dziesięć razy tyle, ile przed rokiem lub dwoma za ten grunt można było uzyskać. Gorzej jeszcze przedstawiała się sprawa tam, gdzie banki te przystąpiły do budowy, które w warunkach tak szalonej spekulacji była nader drogą.

Równorzędnie ze spekulacją budowlaną szła spekulacja kolejowa — grynderstwo kolejowe. Ramy artykułu niniejszego nie pozwalają na obszerniejsze omówienie tej spekulacji, jak ona powstawała, jak się odbywała i wzrastała i to nie tylko w państwach europejskich ale głównie w Ameryce, dość wspomnieć, że np. budowę kolei św. Józefa i Denver City, która nie była nawet skończoną i kosztowała przeszło dwanaście milionów dolarów, rozpoczęto z 1400 dolarami, a podobny stosunek zachodził także w bardzo wielu grynderstwach kolejowych w Europie.

Już w jesieni roku 1872 sytuacja była bardzo groźna — wybuch atoli tłumiono ze względu na odbyć się mającą w r. 1873 powszechną wystawę wiedeńską. Wszyscy — zwłaszcza we Wiedniu — łudzili się nadzieją nadzwyczajnego powodzenia finansowego wystawy — a poważna część wierzycieli przyznała do pewnego stopnia ciche moratorium. — Nadzieje te atoli były złudne. Zaniepokojenie wywołały bankructwa banków w Monachium, odkrycie przez Laskera szwindłów z koncesjami kolejowymi w Prusiech itd. itd. Papiery spekulacyjne zaczęły się chwiać w kursach, natomiast papiery państwowe wykazywać pewną, aczkolwiek nieznaczną, zwyżkę.

W dniach 5 i 6 maja 1873 spadek kursów papierów spekulacyjnych był bardzo znaczny. Dnia 7. maja 15 banków wiedeńskich zebrało się na konferencję celem ratowania sytuacji, lecz już 8. maja zgłoszono na giełdzie przeszło sto niewypłacalności, konferencja banków zebrała się ponownie lecz wówczas już straty na kursach wynosiły 300 milionów złr. w. a. Teraz już ratunku nie było.

Dnia 9. maja nastąpiła katastrofa z taką siłą, że co do swych skutków przewyższyła wszystkie poprzednie katastrofy finansowe. Giełda wiedeńska w dniach 8 i 9 maja 1873 była cała pod groźą przerwania, a tłumne sceny, jakie się rozgrywały miały charakter rewolucyjny, wybuchy namiętnej wściekłości katastrofą dotkniętych urągają wszelkiemu opisowi. Przeważna większość notowanych na giełdzie wiedeńskiej efektów spadała z niepowstrzymaną szybkością. Zapanował chaos a zwątpienie i rozpacz opanowały spekulantów. Ludzie „z kulis“ rzucali się na tych „ze szranków“ dobierali im się do gardła i z krzykiem śmiertelnej trwogi domagali się zwrotu swych pieniędzy, straconych na grynderstwach. Samobójstwa, pomieszania umysłów nie były w tym dniu rzadkością.

Wieczorem dnia 9. maja odbyła się w gmachu giełdy jeszcze jedna konferencja, która miała się naradzić już nawet nie nad środkami, mającymi krizis powstrzymać, lecz przynajmniej nad środkami, któreby zapobiegły rozluźnieniu wszystkich warunków obrotu. Rezultatem tej konferencji było, iż ustanowiono komitet ratunkowy do udzielania pożyczek na te papiery spekulacyjne, które w banku narodowym i w innych solidnych instytucjach kredytowych nie były przyjmowane. Na ten cel subskrybowano fundusz gwarancyjny w wysokości 20 milionów złr. w. a. ustanowiono moratorium dla wyrównania dyferencyj kursowych do 15 maja a zarazem ustalono tzw. kurs kompensacyjny dla wszystkich efektów.

Były to atoli wszystko paliatywy, które w obec niesłychanie wysokich zaangażowań już zaraz na drugi dzień okazały się jako niedostateczne.

Dnia 11. maja udaje się deputacja banków do prezydenta ministrów księcia Auersperga, z prośbą o pomoc rządu, dnia 12 maja odbywa się konferencja dyrektorów banków budowlanych, by naradzić się nad środkami, któreby zapobiegły zastanowieniu robót i budow rozpoczętych. Minister skarbu z początku i to całkiem słusznie, wzbraniał się dostarczyć środków państwowych dla złagodzenia grzechów spekulacji, gdy jednak katastrofa dosięgła i najwyższych sfer, uległ i wyjednał w ministerstwie, u cesarza zezwolenie na zmianę statutów banku narodowego. Zezwolenia ministra węgierskiego na ten akt zażądano telegraficznie. Odnosne rozporządzenie ogłoszone już dnia 13 maja w urzędowej gazecie opiewało:

Cesarskie rozporządzenie z dnia 13 maja 1873, którym z powołaniem się na §. 14. ustaw zasadniczych o reprezentacji państwa z dnia 24 grudnia

1867 Dz. u. p. Nr. 141, §. 14. statutu c. k. uprz. austr. banku narodowego (Dz. u. p. Nr. 31 z r. 1872) zostaje zmieniony:

Upoważnia się bank narodowy, po myśli statutowo eskontować weksle i udzielać zaliczek na efekta, bez względu na ustaloną w ustępie 2 §. 14 statutowo bankowych kwotę wydanych not“.

Rozporządzenie to doręczono bankowi narodowemu do rąk gubernatora banku wraz z pismem bardzo grzecznem ministra skarbu de Pretis'a treści następującej:

„Jak zapewne Waszej Ekszelencyi wiadomo, rząd poświęcił baczną uwagę obecnemu anormalnemu położeniu targu pieniężnego i był przygotowany, aby w razie rzeczywistej potrzeby chwycić się nadzwyczajnych środków, by panujące przesilenie, które dotąd wyłącznie ogranicza się na sfery giełdowe, nie rozszerzyło się i nie zagroziło także handlowi i przemysłowi. Aby coraz groźniejsze niebezpieczeństwo odwrócić, Najjaśniejszy Pan ze zgodą królewskiego węgierskiego rządu raczył wydać na wniosek rady ministerjalnej załączone rozporządzenie.

Podając to do wiadomości Ekszelencyi, muszę z naciskiem zaznaczyć, że zamiar rządu mierza tylko do tego, aby przez to nadzwyczajne i naturalnie tylko na czas trwania gwałtownej potrzeby ograniczone zarządzenie, zapobiedz zachwianiu zaufania w sferach wypłacalnych i zasługujących na kredyt i tem samem odwrócić większe nieszczęścia“.

„Ponieważ w Austrii prawie nic nie dzieje się bez „szimla“ przeto i tu dodano na końcu zdanie: „Spodziewam się atoli, że Bank narodowy z przynajmniej mu niniejszem prawa tylko o tyle korzystać będzie, o ile to będzie konieczne dla zapobieżenia poważnym zakłóceniom“. Naśladowano tu wezwanie, jakie rząd angielski podczas przesilenia w r. 1857 i 1866 wystosował do banku angielskiego, który sam o zawieszenie chwilowe ustawy bankowej prosił.

Zawieszenie ustawy bankowej chwilowo ulżyło położeniu i na giełdzie zaczynało nabierać otuchy; przyszedł atoli 15 maja, w którym kończyło się moratorium, — i wówczas zgłoszono znowu liczne niewypłacalności, a w dodatku zbankrutowały „Bank komisyjny“ dwa szwindlerskie banki „Placht“ i „Fels“, w których najbiedniejsza ludność składała swoje oszczędności, uciekł kasyer Zakładu kredytowego, Pokorny, który defraudował blisko pół miliona zlr., następnie upada wielki dom bankowy M. G. Werkerheim et Co. a wreszcie 9 czerwca 1873 zastanowił wypłaty „bank wekslowy“ który na spekulacjach kolejowych stracił cały majątek i pociągnął za sobą upadek szeregu instytucyj nawet poza austriackich.

Dnia 13. czerwca tworzy się drugi komitet ratunkowy we Wiedniu, do którego przystąpił także bank narodowy i kilka poważniejszych firm, tak, że zebrano kapitał 8 milionów. Ten komitet poparty bardzo gorąco przez ówczesnego ministra skarbu de Pretis'a, rozwinął swą niemal dobroczynną działalność także na prowincji; ministerstwo do rządów krajowych wysłało okólnik wzywający do tworzenia miejscowych komitetów ratunkowych, złożonych z instytucyj i osób prywatnych, któreby objęły gwarancję, względnie tworzyły fundusze gwarancyjne, na podstawie których bank narodowy i jego filie przy współudziale ustanowić się mających cenzorów przyznawały i ułatwiały kredyt instytucjom i firmom na poparcie zasługującym.

Niemal równocześnie zaczęto się domagać likwidacji, fuzji i redukcji licznych towarzystw akcyjnych, których samoistna egzystencja była zagrożona i rząd pod naciskiem opinii i prasy już 21

czerwca 1873 wydał cesarskie rozporządzenie, zawierające szczegółowe postanowienia i udogodnienia w razie rozwiązania towarzystw akcyjnych.

Rezultat wiedeńskiego krachu przedstawia się następująco:

Strata kursowa na 4,903 106 sztukach akcji kolejowych i transportowych z wpłaconym kapitałem akcyjnym 938,860 195 wynosiła 105,098.735 zlr., przy 2,030.400 sztukach akcji przemysłowych z wpłaconym kapitałem 213,320.000 zlr. strata 135,837.000 zlr., przy 3 307 500 akcyach bankowych z kapitałem wpłaconym 510,850.000 zlr. wynosiła strata kursowa 366,682.500 zlr., razem przeto przy 10,241.006 akcyach z kapitałem wpłaconym 1.663,030.195 strata 607,618.235. — a więc prawie 40 procent.

Przesilenie w r. 1873 nie ograniczyło się tylko na Wiedeń i na Austryę, odbiło się ono głośnie echem daleko po za granicami Austrii.

Skutki tego przesilenia trwały dość długo bo przeszło sześć lat, — a świat finansowy dopiero około roku 1879 zaczął przychodzić do pewnej równowagi.

Podczas całego roku 1873 kasy oszczędności trzymały się nader dzielnie; pomimo bowiem paniki jaka panowała, pomimo zachwiania zaufania do najsolidniejszych nawet banków i instytucyj, kasy oszczędności za rok 1873 wykazują wzrost wkładek a w szczególności w Galicyi, gdzie w r. 1873 było wszystkiego 26 kas oszczędności tj. 15 miejskich i 9 powiatowych stan kapitału wkładkowego, który z początkiem roku wynosił 9,414.096 61 zlr. w. a. wzrost o 769. 088.57 zlr. czyli o 8 17%.

Tej burzy, która w tym roku i w następnych latach przechodziła nad bankami i instytucjami finansowymi kasy oszczędności dzielnie się opierały, i wówczas gdy padały, jak się zdawało najzasobniejsze, najsilniejsze banki, kasy oszczędności stałe zdobywały sobie zaufanie ludności.

Galicyjskie kasy oszczędności wykazują także w latach następnych stały wzrost kapitału wkładkowego który wynosił:

w r. 1874	12,735.415 zlr. w. a.
» 1875	15,819 254 » »
» 1876	17,993 060 » »
» 1877	19,018.931 » »
» 1878	21,188 667 » »
» 1879	24,145 582 » »

Dzisiaj kapitał ten wynosi u nas przeszło 300 milionów koron, co chyba jest najlepszym dowodem żywotności tych instytucyj.

Notatki.

Reskrypt w sprawie strat kursowych a trybunał administracyjny. Galicyjska Kasa oszczędności we Lwowie wniosła do Trybunału administracyjnego w przepisany terminie ustawowym następujące zażalenie do trybunału administracyjnego przeciw reskryptowi c. k. ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. stycznia 1913 L. 44669 ex 1913.

Wysoki Trybunał!

Z powodu zarządzenia zawartego w ustępie 7. reskryptu z dnia 16. stycznia 1913. L. 44.669 12. wydanego przez c. k. ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwami skarbu, rolnictwa i sprawiedliwości doręczonego żalającej się Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie

pismem c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 30. stycznia 1913. w dniu 15 lutego 1913. wnosi podpisana Kasa w ustawowym terminie następujące

Zażalenie.

Powołanym ustępem reskryptu z dnia 16. stycznia 1913. L. 44.669/12 zobowiązano kasy oszczędności — a zatem i żalącą się kasę — pod rygorami odebrania udogodnień przy bilansowaniu strat kursowych i odmówienia zezwolenia na rozdział darów na cele dobroczynne i humanitarne — do:

a) uregulowania w ciągu lat 1913 i 1914 i trwałego nadal utrzymania lokacyi nieruchomości i ruchomych w stosunku 70:30.

b) lokowania połowy lokacyi ruchomych w walorach państwowych.

Postanowienia te sprzeciwiają się przepisom obowiązujących ustaw a jako takie są nielegalne i nie mogą być ani stosowane ani też wykonanie ich nie może być nakazane pod jakimikolwiek rygorami.

Organizacja kas oszczędności opiera się na regulatywie wydanym Najwyższem rozporządzeniem z dnia 2. września 1844, ogłoszonym dekretem kancelaryi Nadwornej z dnia 27. września 1844 Nr. 123 Zbr. pr. — zatem organizacja tych instytucyi, ich prawa i obowiązki oparte na akcie ustawowym, tylko takim samym aktem — nigdy zaś zarządzaniem władzy Administracyjnej — mogą być zniesione lub zmienione.

Regulatyw z roku 1844 w §. 19. postanawia wyraźnie, że korzystne lokowanie pieniędzy złożonych w kasie oszczędności ma się odbywać stosownie do miejscowych stosunków w sposób największą pewnością dający, zaś co do lokacyi ruchomej zezwala na zakupno austriackich procentowych obligacyj państwowych, stanowiących i listów zastawnych za pozwoleniem politycznej władzy krajowej.

Z treści tych postanowień wynika, że regulatyw — zatem ustawa — nie przypisuje ani stosunku lokacyi ruchomej do nieruchomości, ani przy lokacyi ruchomej stosunku poszczególnych sposobów takiej lokacyi, lecz rozstrzygnięcie tych kwestyi według stosunków miejscowych pozostawia samym Kasom pod nadzorem krajowych władz nadzorczych, które swe zdanie wypowiadają przy zatwierdzaniu czy to poszczególnych statutów czy odnośnych regulaminów lub uchwał zarządów kas.

Zaczezione postanowienia reskryptu z dnia 16. stycznia 1913 naruszają autonomię Kas oszczędności zagwarantowaną im regulatywem z r. 1844, wykluczają stosowanie sposobu lokacyi do stosunków miejscowych, a jako zarządzenie władzy administracyjnej przeciwne postanowieniom ustawy są nielegalne — w obec czego podpisana Galicyjska Kasa oszczędności uprasza:

Wysoki Trybunał raczy zaczeziony ustęp 7. reskryptu z dnia 16. stycznia 1913 L. 44669/12 wydanego przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu rolnictwa i sprawiedliwości jako sprzeczny z ustawą znieść.

Na powyższe otrzymała galicyjska Kasa oszczędności z Trybunału administracyjnego następujące załatwienie:

„C. k. Trybunał administracyjny uchwałą z dnia dzisiejszego (26. kwietnia 1913) po myśli § 2 i 21 ustawy z dnia 22. października 1875 Dz. p. p. Nr 36 ex 1876 bez dalszego postępowania odrzucił wniesione zażalenie galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie doręczone dnia 11. kwietnia 1910 przeciw reskryptowi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia

16. stycznia 1913 L. 44669 w sprawie warunków pod którymi dozwolono wstawiać straty kursowe niepokryte przez specjalne rezerwy pomiędzy aktywa bilansu, — gdyż przytoczony w zażaleniu reskrypt ministerjalny nie może być uważany, jako orzeczenie lub zarządzenie, które po myśli § 2 cytowanej ustawy może być w drodze zażalenia przed trybunałem administracyjnym zaczezione.

Ten bowiem okólnik (Runderlass) wydany w wykonaniu prawa nadzoru władzy państwowej, czyni wprawdzie udzielone w nim wyjątkowe zezwolenie na wstawienie strat kursowych niepokrytych przez rezerwy kursowe pomiędzy aktywa bilansu zależnem od warunków przytoczonych w punktach 1—7; te jednak warunki same w sobie, — a zatem i zaczezione postanowienie ustępu 7 odnoszące się do wprowadzenia wskazanego tamże zestosunkowania ruchomych i nieruchomości lokacyi, a w szczególności lokacyi pewnej oznaczonej kwoty zapasów czynnych w papierach państwowych, nie mogą być pojmowane jako przedmiot zarządzenia władzy po myśli na wstępie cytowanej ustawy, gdyż o zarządzeniu władzy tylko wówczas może być mowa, jeśli ono przez przysługujące władzy prawo przymusu ma i może być zastosowane.

Tego wymogu brak zaczezionemu reskryptowi, gdyż ministerstwo niezastosowanie się do wyjątkowego zezwolenia na przeprowadzenie książkowe tego, w formę warunku ubranego zarządzenia, co do wprowadzenia powyższego zestosunkowania wartości lokacyjnych i ich jakości wedle ustępu 7 nie postawiło pod groźbę przymusowego przeprowadzenia, lecz w drugiej alincei tego ustępu wypowiedziało tylko, w jaki sposób, w razie niewprowadzenia tego stosunku ma nastąpić akcja sanacyjna, a zatem postawiło kasom do wyboru, albo wypełnić warunki, które tem zażaleniem częściowo są zaczezione, albo zrezygnować z udogodnień, o które mogłyby się starać.

Wynika z tego, że okólnikowemu reskryptowi ministerstwa charakter zarządzenia, które mogłoby być zaczezione, a przez które subiektywne prawo żalące się kasy mogłoby być ukrócone, — nie może być przyznany, kasie oszczędności odniesienie się do trybunału administracyjnego dopiero wówczas może przysługiwać, jeśliby w razie niedopełnienia warunków wytkniętych w zażaleniu, ministerstwo w wykonaniu tego okólnikowego reskryptu w konkretnym wypadku wydało orzeczenie, które zdaniem kasy oszczędności jest sprzeczne z ustawą.

Jak długo jednak nie ma konkretnego orzeczenia wydanego na zasadzie tego reskryptu, nie może trybunał administracyjny ani wdawać się w badanie prawidłowości tego reskryptu ani też z drugiej strony z zaniechaniem zażalenia przeciw temu okólnikowi, bynajmniej nie łączy się skutek prawny prawomocności tego okólnika.

Do Związku galicyjskich kas oszczędności zgłosiły swe przystąpienie Kasa oszczędności miasta Stanisławowa i Kasa oszczędności miasta Tarnowa.

Miejska Kasa oszczędności w Sniatynie rozpisuje niniejszem konkurs na posadę urzędnika rachunkowego z początkową roczną płacą w kwocie K. 1.200 — i z prawem awansu w miarę uzdolnienia

Kompetenci o tę posadę powinni się wykazać:

1) Metrykę chrztu lub urodzenia na dowód, że nie przekroczyli 40. roku życia.

2) Dowodami teoretycznego i praktycznego wykształcenia.

Znajomość języka niemieckiego i pisanie na maszynie pożądana.

Posada będzie nadana prowizorycznie a po roku może nastąpić stabilizacja lub rozwiązanie stosunku służbowego

Podania należy wnosić najpóźniej do 1. czerwca b. r. na ręce Dyrekcyi miejskiej Kasy oszczędności w Śniatynie.

Załatwienie peryodycznych wypłat w czekowym obrocie pocztowej kasy oszczędności na podstawie jednorazowego zlecenia. Urząd pocztowych kas oszczędności wydał zarządzenia, które umożliwiają właścicielom rachunku czekowego udzielenie odąd jednorazowego zlecenia do załatwienia ich wypłat powtarzających się peryodycznie. Warunkiem jest, że odnośne zapłaty powtarzają się zawsze dla tego samego odbiorcy i tego samego dnia w miesiącu. Nie ma zaś różnicy, w jakich okresach czasu (miesięcznie, dwumiesięcznie, kwartalnie i t. d.) przypada termin zapłaty i czy załatwienie jej ma się odbyć w drodze wypłaty gotówką czy przez dopisanie. Wydanie takiego zlecenia następuje w zwykły sposób czekiem. Klauzula dyspozycyjna czeku miałyby np. opiewać:

„Dnia 15 go każdego miesiąca aż do odwołania przekazać gotówką or.: A. B. w N.“ albo:

„Dnia 1, lutego, 1. maja, 1. sierpnia i 1. listopada każdego roku aż do odwołania w rachunku N. X. Y. w Z.“

Urząd pocztowych kas oszczędności prowadzić będzie zlecenia takie w ewidencji i załatwi je w oznaczonych terminach bez dalszej interwencji właściciela rachunku tak długo, dopóki nie otrzyma odwołania tego zlecenia. Jeżeli dzień przykazania przypada na niedzielę, wówczas załatwi się wypłatę dnia następnego. O załatwieniu doniesie się, jak zresztą zwyczajnie, za każdym razem w wyciągu rachunkowym.

Trzymanie odwołania potwierdzi się właścicielowi rachunku pisemnie. Jest rzeczą zlecającego w danym razie odwołać na czas wydane Urzędowi pocztowych kas oszczędności polecenie wypłaty. Za ewentualne szkody, któreby powstały, gdyby zlecający zaniechał odwołania we właściwym czasie, nie ręczy Urząd pocztowych kas oszczędności.

Urząd pocztowych kas oszczędności zastrzega sobie odmówienie lub zastanowienie wśród pewnych okoliczności załatwienia tych czasowych wypłat

To nowe postanowienie zyskuje natychmiast moc obowiązującą.

Ruch wkładek

w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc marzec 1913.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 28 lutego 1913		W ciągu miesiąca marca 1913.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31 marca 1913		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.	
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.					
Bochnia m.	5	3,627.597	66	303	153.503	25	264	70.286	63	+	83.216	62	3,710.814	28
Bochnia p.	5	3,718.698	67	156	158.480	30	117	120.117	50	+	38.362	80	3,757.061	47
„ (filia w Limanowej)	5	186.764	92	46	15.625	79	27	4.716	77	+	10.909	02	197.673	94
Bohorodczany p.	5	1,044.482	07	—	20.851	90	—	45.405	29	—	24.553	39	1,019.928	68
Brzesko p.	5	1,269.527	68	265	51.124	43	94	71.023	95	—	19.899	52	1,249.628	16
Brzeżany p.	5	2,089.361	42	144	94.402	24	139	106.628	21	—	12.225	97	2,077.135	45
Buczacz p.	4 1/2 — 5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa m.	4 1/2 — 5	1,072.686	71	78	39.647	22	54	36.221	12	+	3.426	10	1,076.112	81
Dobromil m.	4	813.386	—	42	21.089	93	103	73.476	69	—	52.986	76	760.996	24
Drohobycz m.	4 1/2	3,932.393	52	162	135.305	05	148	148.772	78	—	10.467	73	3,921.925	79
Gorlice p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gródek Jagielloński p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław m.	5 0/10	3,178.091	53	254	182.117	89	152	75.603	84	+	106.514	05	3,284.605	58
Jasło m.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałuż p.	4	594.129	93	76	30.248	77	92	44.642	65	—	14.393	88	579.736	05
Kałuż p.	4 1/2	249.452	37	—	—	—	11	2.345	31	—	2.945	31	247.107	06
Kołomyja m.	4 1/2	5,660.290	84	509	287.490	89	540	259.673	33	—	27.817	56	5,688.108	40
Kraków m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków p.	4 1/2	23,137.962	77	1729	967.444	23	1603	881.319	31	+	86.124	92	23,224.087	69
Krosno m.	4 1/2	1,746.274	75	156	78.232	79	91	74.890	38	+	3.342	41	1,749.619	16
Lwów gal.	4	95,009.654	79	8181	3,299.984	69	8718	4,392.158	02	—	1,092.173	33	93,917.581	46
Lwów m.	4	762.023	34	155	83.616	68	99	22.656	23	+	60.957	45	822.980	79
Mielec p.	5 0/10	1,153.163	98	101	29.074	56	62	33.393	89	—	4.319	33	1,148.844	65
Myślenice p.	5	2,300.416	38	193	76.699	14	175	71.207	66	—	5.491	48	2,305.907	86
Nowy Sącz m.	4 1/2 — 5	5,466.945	31	401	285.747	23	368	143.212	04	—	142.535	19	5,609.480	40
Nowy Targ p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórze m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysł m.	4	8,175.683	60	679	300.064	14	863	265.832	61	+	124.231	53	8,299.915	13
Ropczyce p.	4 1/2	1,649.019	53	91	85.819	39	60	37.082	72	+	48.726	67	1,697.756	20
Rudki p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeszów m.	4 — 4 1/2	4,485.642	50	371	434.219	12	269	347.570	34	+	86.648	78	4,572.291	28
Sądowa wisznia m.	5	237.085	43	18	4.888	88	23	14.076	02	—	9.687	14	227.398	29
Sambor m.	4 1/2	6,077.168	73	322	205.851	23	407	261.598	22	—	55.746	99	6,021.421	74
Sambor p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m.	4 1/2	3,827.831	20	311	136.621	67	247	112.263	—	+	24.358	67	3,852.189	87
Śniatyn m.	5 1/2	774.784	13	118	45.960	50	71	28.573	70	+	17.386	80	792.170	93
Śniatyn p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	5	1,750.773	15	116	70.226	41	203	84.635	83	—	14.409	42	1,736.363	73
Stanisławów p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryj m.	4 1/2	4,012.230	26	510	223.923	66	402	181.384	53	+	42.539	13	4,054.769	39
Tarnobrzeg p.	5 0/10	1,805.685	62	156	102.484	46	70	102.851	97	—	367	51	1,805.318	11
Tarnopol m.	4 1/2	5,643.419	35	477	295.032	32	584	320.619	—	—	25.536	68	5,617.882	67
Tłumacz p.	4 — 5	741.875	21	64	32.182	25	100	46.399	33	—	14.217	08	727.658	13
Trembowla p.	4 1/2	924.021	45	97	24.599	35	94	32.807	43	—	8.208	08	915.813	37
Wadowice p.	4 1/2	4,583.783	74	395	184.921	28	297	153.456	03	+	31.465	25	4,615.248	99
Wieliczka p.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zaleszczyki p.	5	922.653	05	62	46.948	22	72	46.657	04	+	291	18	922.944	23

Jako korzystną lokację kapitału polecamy

4 ¹/₂ %

Listy zastawne

Banku Galicyjskiego
dla handlu i przemysłu
w Krakowie
wolne od podatku.

Listy te, mające **pupilarne bezpieczeństwo**, nadają się do lokowania funduszy sierocych w depozytach sądowych, oraz mogą być użyte na wady, kaucyje małżeńskie i t. p.

Powyższe listy są do nabycia w Kantorze Banku po kursie dziennym.

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu
WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł.
i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4% oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

Nakładem Związku. Redaktor odp. Walery Struszkiewicz.

FILIA Pragskiego Banku Kredytowego

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 1. 29
(Nr. telefonu 937, 946, 846).

Zakład centralny w Pradze. Filie w Kolinie Otomuńcu i Brodach.
Wpłacony kapitał akcyjny K. 9,000.000.
Fundusze rezerwowe i gwarancyjne K. 4,100.000.

Korzystne zafatwianie
wszelkich transakcji bankowych
i lokacji kapitałów

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek na pokład papierów wartościowych. — Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. — Listy polecające i akredytywy na sezony podróży. — Eskont weksli. — Inkasa i wypłaty w kraju i na miejsca zagraniczne. — Wkładki pieniężne, na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje po

4 ¹/₂ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4 ¹/₄ % i w rachunku bieżącym.

Oddział komercyjny:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

LWÓW

Kapitał akcyjny:
K. 80,000.000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027.428-13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcya
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń
FILIE: Auslag n/Z.
Berno, Budapeszt,
Czernlowce, Grac,
Prosciejów, W. Neustadt i St. Pölten.
12 kantorów wymiany i kas depozytów we Wiedniu.

Zafatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w zakres kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. **Eskontuje weksle**, otwiera kredyty i udziela zaliczki w podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. **Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy** na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwiające doświadczeniem i rozgałęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.

Z drukarni i litografii Piller-Neumanna we Lwowie.